

Nr 472.

Av herr **Röing**, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 264, angående krigstidshjälp under år 1917 åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 264 angående krigstidshjälp under år 1917 åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst föreslås, att krigstidshjälp skall till varje f. d. befattningshavare utgå med ett belopp av 100 kronor, dock så att ifrågavarande hjälp samt pensions- och understödsförmåner icke må tillhoppa överstiga 1,300 kronor för år räknat samt att från åtnjutande av hjälp undantagas f. d. befattningshavare, som under år 1917 har att erlægga inkomst- och förmögenhets-skatt för högre belopp än 1,200 kronor.

Det föreslagna beloppet av 100 kronor i krigstidshjälp kommer visserligen för de minsta pensionsinnehavarna att betyda ett avsevärt tillskott — som emellertid kan anses väl motiverat med hänsyn till den alltmera tryckande dyrtiden — men måste likväl betraktas såsom en alltför ringa hjälp. Utgör pensionen 1,000 kronor, kommer krigstidshjälp att stanna vid 10 procent av detta belopp för att vid stigande pension ytterligare sjunka och slutligen alldeles bortfalla, då hjälpen jämte pensionsförmåner uppgår till 1,300 kronor. Då enligt den i propositionen meddelade statistiken över hälften av pensionärer med högst 1,500 kronors pension når upp till ett pensionsbelopp av 800 kronor, kommer för dessa krigstidshjälp att allra högst belöpa sig till 12 procent och för det stora flertalet till än mindre procentsumma.

För så vitt krigstidshjälp är avsedd att utgöra en ersättning för den abnorma stegringen i levnadskostnaderna, torde icke kunna påstås, att behovet därav är mindre för dessa pensionärer än för de

statstjänare, som av vederbörande utskott föreslagits till erhållande av 15 procent krigstidstillägg med minimi- och maximibelopp av respektive 250 och 800 kronor samt dessutom krigstidshjälp. Vad speciellt beträffar krigstidstillägget, som väl närmast skall utgöra ett vederlag för den allmänna sänkningen av penningvärdet, torde icke något hållbart skäl kunna anföras, varför detta skall sättas högre för de aktiva statstjänarna än för pensionärerna. Tvärtom, det är just de allra oundgängligaste förnödenheterna, som stigit mest i pris, och dessa artiklar torde spela ännu större roll i pensionärernas än i övriga statstjänares budget. Erinras må för övrigt därom, att prisnivån allt fortfarande befinner sig i stegring och att ökningen sedan kristidens början till sistlidne april var icke mindre än 75 procent. Att under sådana förhållanden bjuda statspensionärerna ett vederlag, som för det stora flertalet allra högst utgör 12 procent, kan icke undgå att framkalla vissa bittra reflexioner. Även måste det kännas bittert för sådana pensionärer, som uppbära mer än 1,300 kronor i pension, att icke alls komma i betraktande vid utlämnande av krigstidshjälp. Med hänsyn till de under kriget inträdda, totalt förändrade förhållandena måste gränsen för den levnadsstandard, som kan betecknas som låg, sättas betydligt högre än förr. Och vad beträffar behovet av en dyrtidshjälp, kan detta sägas existera för så gott som alla statens pensionärer.

Vad beträffar beloppet av den krigstidshjälp, som enligt det sagda bör beredas pensionärerna, torde detta, såsom ock i kungl. propositionen föreslagits, böra beräknas till en fix summa och icke i procent av pensionen. Dock torde, om gränsen för de pensioner, vilka sådan hjälp bör tillkomma, drages högre än i den kungl. propositionen, hjälpen kunna utgå med lägre belopp för de större pensionernas innehavare. Sättes hjälpen för de mindre pensionerna till 200 kronor, synes den kunna bestämmas till 100 kronor för större pensioner med gränsen dragen vid ett pensionsbelopp av 1,200 kronor. För undvikande av ojämnheter vid övergången från lägre till högre krigstidshjälp synes dock därjämte böra bestämmas, att för innehavare av pensioner å 1,200—1,300 kronor hjälpens storlek beräknas så, att den jämte pensionen uppgår till 1,400 kronor.

Slutligen synes böra stadgas en maximigräns för storleken av de pensioner, som komma i åtnjutande av krigstidshjälp, och kan såsom sådan lämpligen bestämmas 2,400 kronor, varvid enahanda beräkning, som nyss nämnts, bör tillämpas för undvikande av ojämnheter vid övergången.

Den ökning, som sålunda skulle företagas utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, kan, relativt taget, synas ganska betydande. För det stora flertalet av pensionärer skulle emellertid hjälpen icke uppgå till mer än högst en fjärdedel av pensionen, ett i förhållande till levnadskostnadernas stegring — som nämnt 75 procent — ganska blygsamt belopp. Absolut taget kan heller ökningen ingalunda anses betydande och kostnadsökningen för statsverket torde stanna långt under den, som betingas av utskottsförslaget ifråga om krigstidstillägg och krigstidshjälp för aktiva statstjänare. Det *maximum*, som här föreslås, eller 200 kronor når icke ens upp till det föreslagna *minimum* för sistnämnda grupp av statstjänare. Och dock rör det sig här om väsentligen likartade behov, framkallade av den för samtliga mindre inkomsttagare lika tryckande dyrtiden. Det *minimum*, som föreslagits för de aktiva tjänstemännen, är ju icke avsett att utgöra något vederlag för försörjningsplikt eller dylikt, utan motsvarar allenast vad som kräves för att möta stegringen i utgifter för absolut oundgängliga livsförnödenheter. Några hållbara skäl torde därför icke kunna riktas mot, att hjälpen för de minsta pensionärerna sättes till 200 kronor.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta den ändring i Kungl.

Maj:ts proposition nr 264,

att krigstidshjälpen skall till varje f. d. befattningshavare med pension eller därmed jämförligt årligt understöd å högst 1,200 kronor utgå med ett belopp av 200 kronor;

att samma hjälp för f. d. befattningshavare med pension eller understöd å 1,200—1,300 kronor skall utgå med så stort belopp, att den jämte pensionen eller understödet uppgår till 1,400 kronor;

att krigstidshjälpen för f. d. befattningshavare med pension eller understöd å 1,300—2,300 kronor skall utgå med 100 kronor;

att krigstidshjälpen för f. d. befattningshavare med pension eller understöd å 2,300—2,400 kronor skall utgå med så stort belopp, att den jämte pension eller understödet uppgår till 2,400 kronor; samt

att från åtnjutande av dylik hjälp undantages ej mindre f. d. befattningshavare, som under år 1917

har att erlægga inkomst- och förmögenhetsskatt för högre belopp än 2,400 kronor, hustruns taxering däri inberäknad, än även gift kvinnlig f. d. befattningshavare, vars man lever.

Stockholm den 9 maj 1917.

Erik Röing.